

Ksiądz zakonny Telesfor Dybizbański (1822-1895) – karmelita i powstaniec styczniowy

Ojciec Telesfor Dybizbański (1822–1895) – ochrzczony jako Szczepan (łac. *Stephanus*) – był synem Józefa i jego żony Tekli ze Szramkowskich. Urodził się w Buku 26 grudnia 1822 roku². Naukę rozpoczął w Buku i kontynuował ją w Poznaniu. W 1841 roku wstąpił do zakonu karmelitów w Kłodawie, w którym po trzech latach złożył śluby zakonne i przybrał imię Telesfor³. Następnie przeniósł się do Warszawy, do klasztoru karmelitów na Lesznie. U misjonarzy w Warszawie ukończył gimnazjum i zdał maturę. Świecenia kapłańskie przyjął w 1850 roku⁴. W klasztorze OO. Karmelitów w Warszawie, przy ul. Leszno 671a (cyrkuł 6) mieszkał jeszcze w roku 1854⁵.

Wiele podróżował pełniąc rozmaite funkcje w zakonie karmelitów. W roku 1850 był klerikiem-diakonem w Kłodawie. W kolejnych latach był prokuratorem (ekonomem) w Woli Gułowskiej w woj. lubelskim. Następnie uczył studentów i był kaznodzieją w Warszawie i Kłodawie. Ostatni zapis z księgi zakonnej pochodzi z roku 1862⁶.

Wziął udział w powstaniu styczniowym. Ujęty przez Rosjan, tylko dzięki wstawiennictwu znajomego urzędnika rosyjskiego, opuścił areszt, lecz został zmuszony do emigracji. Wraz z kilkoma innymi karmelitami 28 listopada 1864 roku opuścił zabór rosyjski. Posiadał wówczas paszport emigracyjny wydany przez Króla Pruskiego⁷.

Usunięty z zaboru rosyjskiego i pruskiego, przybył do Tarnowa, wówczas znajdującego się pod zaborem austriackim. Tam uzyskał zgodę na sprawowanie funkcji duszpasterskiej. W dniu 14 maja 1868 r. objął wikariat w Radłowie, 15 lutego 1869 w Lisiej Górze, 30 marca 1872 w Borzęcinie, a 15 lutego 1875 w Uściu Solnym. W zapisach diecezji tarnowskiej figurował, jako Telesfor Dybizbański kapłan diecezji poznańskiej⁸. W roku 1877 zapis o ks. Telesforze Dybizbańskim, duchownym z archidiecezji warszawskiej, pojawił się w elenchusach sąsiedniej diecezji krakowskiej. W latach 1879-1880 był tu „*duchownym bez funkcji*”⁹.

Fotografia ks. Dybizbańskiego¹

¹ Fotografia z Atelier Hugo Schreinzer, działającego w Białej i Bielsku w latach 1878-1920.

² Księga ochrzczonych parafii w Buku, LB 1821-1828, s. 19, poz. 216; chrzest 27.12.1822, chrzestni: Łukasz Dybizbański i Jadwiga Sobierajewicz.

³ Archiwum OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie; AKKr 167/A167, familia zakonna klasztoru kłodawskiego z roku 1865.

⁴ Archiwum Diecezji Tarnowskiej: schematyzmy, kartoteka ks. Telesfora (Stefana) Dybizbańskiego.

⁵ Skorowidz mieszkańców Warszawy z 1854 r. Zob.: <http://www.przodkowie.com/warszawa/>.

⁶ Archiwum OO. Karmelitów na Piasku w Krakowie; AKKr 171/544, *Liber decretalis* 1769- 1864.

⁷ Kubicki Paweł (biskup), *Bojownicy kapłani za sprawę Kościoła i ojczyzny w latach 1861-1915*: materiały z urzędowych świadectw władz rosyjskich, archiwów konsystorskich, zakonnych i prywatnych. Cz. 1, Dawne Król. Polskie. T. 3.; Wydanie z 1933 r. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Rzeszowie

Cytat z książki [str. 586]: „Karmelici trzewiczkowi i bosci. 1. Podług wykazu jen. plca na Kr. P. Nr. 12 z 1864 r. z państwa roś. wyjechali „dobrowolnie” zagranicę: ks. Maksymiljan Wolański, 1. 61, ks. Telesfor Dybizbański, 1. 42, ks. Ewodjusz Barcz, 1. 44, ks. Korneljusz Sokołowski, 1. 64, ks. Walerjan Surtel, 1. 49”.

⁸ Archiwum Diecezji Tarnowskiej: schematyzmy, kartoteka ks. Telesfora (Stefana) Dybizbańskiego.

⁹ Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie: elenchnusy z lat 1877-1880.

Od 1882 roku ks. Telesfor Dybizbański sprawował funkcje duszpasterskie w nowo powstającej parafii pw. NMP Wspomożenia Wiernych w Czechowicach-Dziedzicach¹⁰. Tam zmarł 23 marca 1895 roku. Został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym. Obok zdjęcie nagrobka Księdza¹¹.

* * *

Według przekazów rodzinnych, po śmierci brata-księdza Marianna z Dybizbańskich Formanowiczowa otrzymała przesyłkę z jego osobistymi rzeczami. M.in. z sutanną, brewiarzem, różańcem i krzyżem wykonanym z egzotycznego drewna. Krucyfiks ów pochodził prawdopodobnie z Ziemi Świętej i z tej racji – oraz z uwagi na fakt, iż pierwotnie był własnością księdza o chwalebnej, patriotycznej przeszłości, a także dlatego, że krzyżowi temu przypisywano cudowną moc sprawczą – stał się relikwią rodzinną¹².

Miejsce pochówku
ks. Telesfora Dybizbańskiego

¹⁰ *Elenchus Universi Cleri ... Dioecesis Wratislaviensis*, Wrocław 1889, s. 66, (*Archipresbyteratus "Bielitz", Dybizbański Telesophor., coop. prov.*).

¹¹ Na podstawie informacji uzyskanych od ks. mgr Antoniego Młoczka, proboszcza parafii pw. Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych w Czechowicach-Dziedzicach.

¹² Wspomnienia i materiały ze zbiorów rodzinnych.